

IRUZURRAREN AURKAKO PLANA

1. Sarrera.

Iruzurra eta ustelkeria fenomeno sozial, politiko eta ekonomiko konplexuak dira, eta herrialde guztiei eragiten diete. Ustelkeriak erakunde demokratikoak ahultzen ditu, garapen ekonomikoaren erritmoa murrizten du eta gobernuan egonkortasuna kaltetzen du.

Urnietako Udalak konpromisoa hartzen du iruzur, ustelkeria edo eroskeria ekintzat har daitezkeen jokabideen aurrean tolerantziarik ez izateko, bai alderdi publikoari dagokionez, bai pribatuari dagokionez; eta bere gain hartzen du iruzurraren eta ustelkeriaren aurka modu guztietan borrokatzeko konpromisoa, estortsioa eta eroskeria barne, eta, xede horretarako, politika zehatzak garatzeko konpromisoa.

Udalak bere gain hartzen du ustelkeriaren eta iruzurraren aurkako erronkan aktiboki parte hartzeko erantzukizuna, bere jarduera-eremu guztietan. Eta iruzurrari eta ustelkeriari aurre egiteko konpromisoa hartzen du, Udala osatzen duten pertsona guztien jokabidea gidatu behar duten arauak, prozedurak eta printzipioak ezarriz. Horren ildotik, Udalak iruzurraren eta ustelkeriaren aurkako honako politika hau onartzen du.

Iruzurra prebenitzeko Politika honetan aurreikusitako mekanismoek ezin dute, berez, Udalerako kaltegarria den egoerarik edo gertaerarik ez egotea guztiz bermatu. Haren eraginkortasuna haren gobernu-organoak zehazten duen tonu etiko edo moralaren arabera izango da, bai eta berorren betetze-kulturaren transmisio eraginkorraren arabera ere, Udalaren eta hura osatzen duten pertsonen azken interesa islatzen dutenak.

2. Helburua eta aplikazio eremua

Iruzurrari, eroskeriari, ustelkeriari eta interes-gatazkei aurre egiteko, beharrezkoa da Udalak neurrien plan bat izatea, bere helburuak argi dituen iruzurraren aurkako politika batetik abiatuta. Horren arabera, politika honen helburua da iruzurraren eta ustelkeriaren aurkako borrokarako jarraibideak definitzea, Udalak bere gain hartutako printzipio eta jokabideekin bat etorriz.

Politikaren helburua da Udalak iruzurrarekiko, ustelkeriarekiko, eroskeriarekiko eta interes gatazkekiko tolerantziarik ez duela erakustea. Horretarako, hura goiz prebenitu, detektatu eta kudeatzeko prozedurak arautuko ditu, erabakiak hartzean benetako kultura etikoa sustatuz.

Politika horrek, era berean, Udaleko gobernu-organoaren konpromiso eta laguntza argia adierazten du, modu batera edo bestera sustatu, kudeatu edo parte hartzen duen jarduera guztietan betetze kultura sustatzeko.

Politika horren esparruan, edozein forma edo lotura juridiko edo instituzionalen pean, Udalean edo Udalerako zerbitzuak ematen dituzten pertsona guztiek osotasun eta gardentasunez jokatu behar dute beren eginkizunak eta eginkizunak betetzean, eta iruzurrezko, ustelkeriazko edo eroskeriazko ekintzat har daitezkeen jokabideak saihestu eta jazarri behar dituzte, bai sektore publikoan, bai pribatuan.

Plan hau iruzurraren aurkako zikloaren funtsezko lau elementuen inguruan egituratzen da: **prebentzioa, detekzioa, zuzenketa eta jazarpena**, eta kudeaketan esku hartzen duten organo eta langile guztiei aplikatuko zaie: (i) karrerako funtzionarioak, (ii) bitarteko funtzionarioak, (iii) lan-kontratuko langileak, finkoak, mugagabeak edo aldi baterakoak, edo (iv) behin-behineko langileak, bai eta Udaleko gobernu-organoetako kideak ere.

Era berean, eta Udalak bere eginkizunak garatu eta gauzatzeko eta zerbitzu publikoak emateko beste erakunde eta pertsonak esku hartzea eta parte hartzea beharrezkoa denez, besteak beste, entitate, organismo eta erakunde publiko edo pribatuak, hornitzaileak, kontratistak, azpikontratistak edo laguntzaileak horiek guztiak politika honi atxiki beharko zaizkio, edozein gauza egin eta mantendu ahal izateko.

3. Arriskuaren ebaluazioa.

Udalak konpromisoa hartzen du edozein zigor-arriskua izan dezakeen jarduerak identifikatzeko eta, zehazki, iruzurrarekin, ustelkeriarekin eta eroskeriarekin lotutako arriskuak identifikatzeko.

Udalak kudeatzen dituen arriskuak bere jardueraren berezko arriskuak dira, eta bere kudeaketa erabakiak hartzeko prozesuetan integratzen da, bai gobernu-organoen esparruan, bai bere jarduerak kudeatzeari eta eguneroko zerbitzuak emateari buruzkoan, eta bai herritarren aurrean, urteko aurrekontu-prozesuen eta definizio estrategikoko urte anitzeko prozesuen bidez.

Udalak iruzur-arriskuaren, inpaktuaren eta probabilitatearen ebaluazioa egin du eta urtean behin berrikusiko du. Eta, betiere, iruzur-kasuren bat detektatu bada Udalean bertan edo beste udal batzuetan izandako iruzur-kasuen berri badu, baldin eta iruzur horiek Udalean gerta badaitezke. Edota araudian, prozeduretan edo kudeatzaileetan aldaketa esanguratsuak gertatzen badira. Ebaluazio-prozesu horretan, iruzurraren, ustelkeriaren eta eroskeriaren arriskuak identifikatu, aztertu eta balioetsiko dira, honako helburu hauekin:

- Udalak zentzuz aurreratu ditzakeen iruzur, ustelkeria eta eroskeria arloko arriskuak identifikatzea.
- Arrisku horiekin lotutako arau-hausteen edo delituen irismena, eragina eta probabilitatea aztertzea.
- Identifikatutako arriskuak aztertzea.
- Identifikatutako arriskuak baloratzea.
- Diseinuaren egokitasuna eta dauden kontrolen eraginkortasuna baloratzea.

Udalak bere arriskuak aztertuko ditu, kudeaketa-maila bakoitzean arlo horretan dauden erantzukizunak ezagutu ahal izateko, dauden prozeduren arabera.

Arrisku horiek identifikatu ondoren, arrisku horiek gauzatzeko eragin dezaketen kausa errealak eta potentzialak zehaztuko dira, baita arrisku bakoitzaren inpaktu-eremuak eta horien ondorioak ere; gerta litezkeen egoerak ere zehaztuko dira.

Plan honi I. eranskin gisa erantsi zaio interes-gatazkak, iruzurra eta ustelkeria prebenitzeko Udalak bete duen galdetegia, irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduan xedatutakoa betez. Agindu horren bidez, Berreskuratze, Eraldatze eta Erresilientziako Plana kudeatzeko sistema eratu zen.

4. Iruzurraren aurka borrokatzeko neurriak

Urnietako Udalak, iruzur-arriskuaren autoebaluazioa egin ondoren, iruzurraren aurkako borrokaren zikloaren funtsezko lau elementuen inguruan egituratutako hainbat neurri eta prozedura artikulatzen ditu: prebentzioa, detekzioa, zuzenketa eta jazarpena.

4.1. PREBENTZIO-NEURRIAK

a) **Jokabide-kodea.**

Urnietako Udalak jokabide-kodea eta printzipio etikoak onartuko ditu 2022ko ekitaldian, eta enplegatu publiko eta hautetsi guztiek bete beharko dituzte. Kode horrek iruzurra eragin dezaketen zirkunstantzien aurrean espero den jokabidea ezartzen du, eta haren printzipioak jokabide-konpromiso hauetan oinarritzen dira:

- Aplikatu beharreko legeria zorrotz betetzea.
- Baliabide publikoen erabilera egokia
- Osotasuna, profesionaltasuna eta zintzotasuna kudeaketan.
- Informazioaren gardentasuna eta erabilera egokia.
- Onuradunei tratu inpartziala eta ez-diskriminatzailea ematea
- Funtsen kudeaketan Udalaren ospea edo izen ona babestea.

b) **Formakuntza eta kontzientziazioa**

Udalak konpromisoa hartu du gai horri buruz egiten diren prestakuntza-jardunaldietan parte hartzeko. Era berean, langileek iruzurra, ustelkeria, eroskeria, interes-gatazkak eta dirua zuritzea prebenitzeko prestakuntza-ekintzetan parte har dezaten sustatuko du, langileak trebatzeko, funts publikoen erabileraren jokabide ez etikoa, eta, hortaz, iruzurra izan daitekeena detektatzen eta prebenitzen lagunduko duten irakaskuntzak berenganatuta.

Gainera, Udalak konpromisoa hartu du langileak bultzatzeko iruzurraren aurkako konpromiso irmoa hartu eta argi eta garbi adieraz dezaten, iruzurraren aurrean zero tolerantzia erakusteko eta iruzur-arriskua kudeatzeko erabakiak hartzerakoan planteamendu proaktibo eta eraginkorra garatzeko. Horretarako, funtzio publikoan edo zinegotzi eta/edo alkate karguetan hasten diren pertsona guztiek erantzukizunpeko adierazpena sinatuko dute, interes-gatazkei aurre egiteko prebentzio-neurri gisa jaso dena (Plan honen II. eranskina).

4.2. DETEKZIO-NEURRIAK

a) **Kanpo eta barneko salaketen postontzia.**

Urnietako Udalak, biztanleriari erreparatuta nahiz eta behartuta ez egon, Udalaren web orriaren bidez irregulartasunak salatzekeo prozedura hau martxan jarriko du, betiere salaketa horiei zantzuak (gutxienez) lotzen zaizkien neurrian.

Helburuak hauek dira

- A. **Gobernu ona eta gardentasuna indartzea**
Udal organo eta erakundeen zerbitzura dauden hautetsiek eta langileek bete behar dituzten printzipio edo arau etikoak eta gobernu eta administrazio onekoak betetzen laguntzeko helburuarekin sortu da postontzia.
- B. **Gatazkak prebenitzeko bitarteko gisa jardutea**
Kanal segurua da, noranzko bikoia, eta udal-administrazioaren eta pertsonen arteko lankidetzara sustatzen du, parte-hartzearen bidez kudeaketa publikoan balio etikoak lantzeko.

Irekitako salaketa-bide horren bidez, edozein pertsonak jakinarazi ahal izango ditu iruzur-susmoak eta, horri dagokionez, detektatu ahal izan dituen ustezko irregulartasunak, eta jakinaraziko zaio salaketan kontuan hartuko dela eta egindako kudeaketan emaitzak jakinaraziko zaizkiela.

- C. Komunikazioen konfidentzialtasuna eta komunikatzailearen ukigabetasuna bermatzea.
Postontziak konfidentzialtasuna bermatzen du uneoro. Komunikazioa egiten duen pertsonak eskubidea du bere identitatea eta osotasuna eraginkortasunez babesteko, eta ingurune digitalean anonimotasuna erabat bermatzeko, komunikazioa modu anonimoan egitea erabakitzen badu.

b) Ikur gorriak

Udalak iruzurraren adierazleak (ikur gorriak) garatzea eta adierazle horiek detektatzeko tokian dauden langileei jakinaraztearen konpromisoa hartzen du.

Ikur gorri horien adibide gisa, gehien erabiltzen direnak aipatuko dira jarraian, iruzurrekoak izan daitezkeen jardueren tipologiaren arabera sailkatuak:

Prozeduraren baldintza-agiriak, lizitatzailer baten alde iruzurrez moldatuak:

- Antzekotasun oso handia prozeduraren baldintza-agirien eta kontratista irabazlearen produktuen edo zerbitzuen artean;
- Beste lizitatzailer batzuen kexak;
- Baldintza agiriek agindu murriztaileak dituzte;
- Baldintza agiriek ezohiko edo zentzugabeko klausulak dituzte;
- Botere esleiztaileak marka jakin baten produktu bat definitu du, produktu generiko bat izan beharrean.

Kolusio-lizitazioak:

- Irabazi duen eskaintza handiegia da aurreikusitako kostuekin, prezio publikoen zerrendekin, antzeko obra edo zerbitzuekin edo industriako batez bestekoekin, edo merkatuko erreferentzia prezioekin alderatuta;
- Lizitatzailer guztiek prezio handiak eskaintzen dituzte etengabe;
- Eskaintzen prezioak bat-batean jaitsi dira, prozeduran lizitatzailer berriek parte hartu dutenean;
- Esleipendunak eskualdeen, lan-motaren eta obra-motaren arabera banatzen/txandakatzen dira;
- Esleipendunak lizitatzailer galtzaileak azpikontratatu ditu;
- Ohiz kanpoko eskaintza-ereduak (adibidez, eskaintzek beherapen-ehuneko zehatzak dituzte, irabazi duen eskaintza prezio onargarrien atalasearen azpitik dago justu, kontratuaren aurrekontuaren zenbatekoa eskaini da zehazki, eskaintzen prezioak handiegia dira, hurbilegiak, oso desberdinak, zenbaki biribilak, osatu gabeak, etab.).

Interes-gatazka:

- Faboritismo ulertezina edo ezohikoa sustatzaile, kontratista edo enpresa jakin baten alde;
- Prezio handiak eta kalitate eskaseko lanak eta abar etengabe onartzea;
- Kontratazioaz arduratzen den langileak ez du interes-gatazkaren adierazpena aurkeztu edo osatu gabe aurkeztu du;
- Kontratazioaz arduratzen den langileak uko egin dio mailaz igotzeari, erosketekin zerikusirik ez duen maila batera igotzeari, hain zuzen;

- Kontratazioaz arduratzen den langileak bere negozioak egiten dituela dirudi;
- Langileen aberastasuna edo bizi-maila nabarmen handitu da bat-batean edo inolako esplikaziorik gabe.

Aurkeztutako eskaintzak manipulatzeko:

- Lizitatuzaileen kexak;
- Kontrol falta eta lizitazio prozedura desegokiak;
- Eskaintzak jaso ondoren aldatu egin direla erakusten duten zantzuak;
- Akatsak izateagatik baztertutako eskaintzak;
- Gaitasuna duen lizitatuzailea zalantzazko arrazoiengatik baztertua;
- Prozedura eman gabe utzi da eta berriro deitu da, gutxieneko kopurua baino eskaintza gutxiago jaso izan arren.

Gastua zatitzea:

- Bi erosketa, zerbitzu eta obra edo gehiago daude, antzeko xedea dutenak eta esleipendun berari egin zaizkionak, zuzeneko esleipen-prozedurak edo esleipen-prozeduren atalaseak erabiltzeko onartutako mugen azpitik, edo lehia-berme handiagoko prozedurak eskatuko lituzketenak.
- Erosketak, zerbitzuak eta obrak arrazoirik gabe bereiztea, esate baterako, kontratu bereziak eskulanerako eta materialetarako, biak lizitazio irekiko atalaseen azpitik egonda; • Erosketa sekuentzialak, esleipen-prozeduren atalaseen azpitik justu.

4.3. ZUZENKETA

Edozein iruzur-susmo izanez gero, «Iruzurra kontrolatzeko organoa»ri dagokio jardutea, iruzurra benetan gertatu den jakiteko behar den informazio guztia biltzeko. «Ikur gorriak» izeneko hainbat adierazle agertzea izango da iruzurrik dagoen zehazteko irizpide nagusietako bat.

Balitzko iruzurrik antzemanaz gero, edo horren susmo oinarrituna izanez gero, berehala etengo da prozedura, ahalik eta lasterren jakinaraziko zaie hori agintari interesdunei eta jarduketak egiten inplikaturako erakundeei, eta horren eraginpean egon daitezkeen proiektu guztiak berrikusiko dira.

Irregularitasun sistemikoak antzemanaz gero, honako neurri hauek hartuko dira:

1. Eragiketa horretan sartutako eta/edo antzeko izaera ekonomikoa duten espediente guztiak berrikustea.
2. Aurkitutako intzidentzia identifikatzen duten espediente guztien Erkidegoaren finantzaketa kentzea.
3. Unitate betearazleei antzemandako ahultasuna konpontzeko hartu beharreko neurriak jakinaraztea, aurkitutako gorabeherak berriro gerta ez daitezen.
4. Barne-kontrolako sistemak berrikustea, hasierako egiaztapen-faseetan gorabehera horiek antzemateko mekanismo egokiak ezartzeko.

4.4. JAZARPENA

Ahalik eta lasterren, «Iruzurra kontrolatzeko organoa»k honako hauek egingo ditu:

1. Gertakarien eta hartutako neurrien berri ematea erakunde erabakitzaileari (edo jarduketak betearaztea agindu dion erakunde betearazleari; kasu horretan, erakunde erabakitzaileari jakinaraziko dizkio), eta hark jakinaraziko dio gaia agintaritzaren arduradunari, eta hark

egokitzen jotzen duen informazio gehigarria eskatu ahal izango dio, jarraipena egiteko eta Kontrol Agintaritzari jakinarazteko.

2. Hala badagokio, agintari publiko eskudunei (Iruzuraren aurkako Koordinazio Zerbitzu Nazionala – NSZ –) egitate zigorgarriak salatzea, Iruzuraren aurka Borrokatzeko Europako Bulegoari balora eta jakinaraz diezazkion.
3. Erantzukizunak argitzeko edo diziplina-espeditente bat irekitzeko informazio erreserbatua hastea.
4. Egitateak fiskaltzaren eta auzitegi eskudunen aurrean salatzea, bidezko kasuetan.
5. Iruzur susmagarrien jarraipena egiteko eta iruzurrez gastatutako funtsak berreskuratzeko prozesu egokiak ezartzea.

5. INTERES-GATAZKEI AURRE EGITEKO NEURRIAK

«Interes-gatazka» dago pertsona baten eginkizunak modu inpartzialean eta objektiboan betetzeko arriskua dagoenean, familiarekin, bere bizitza sentimentalarekin, kideetasun politiko edo nazionalarekin, interes ekonomikoekin edo beste edozein interes-motarekin zerikusia duten arrazoiengatik. Egoera horien kudeaketa berantiar eta desegokiak kalte nabarmenak eragin diezazkioke Udalari eta, ondorioz, gizarteari.

5.1. PREBENTZIO-NEURRIAK

Toki-erakundeak interes-gatazkak prebenitzeko ezarri dituen neurrien artean, honako hauek daude:

1.- Interes-gatazken modalitateei eta haiek saihesteko moduei buruzko komunikazioa eta informazioa ematea langileei.

- Iruzuraren Aurkako Plana onartzea.
- Udaleko politikariei, funtzionarioei eta langileei plana aurkezteko saioa.
- Iradokizunen edo salaketen postontzia sortzea.
- Web orrian esteka jartzea Iruzuraren Aurkako Planera eta abarrera jotzeko.

2.- Udaleko langileen erantzukizunpeko adierazpena.

Funtzio publikoan edo zinegotzi eta/edo alkate karguetan hasten diren pertsona guztiak erantzukizunpeko adierazpena sinatu beharko dute. Hartan adieraziko da, plan hau jaso ondoren, berau onartzeko eta betetzeko konpromisoa hartzen dutela, eta plan honi eragin diezaiokeen edozein gorabehera Iruzurra kontrolatzeko organoari jakinaraziko dietela (II. eranskina).

3.- Interes Gatazkarik Ezaren Adierazpena betetzea (IGEA – III. eranskina).

Udaleko funtsak kudeatzeko, gauzatzeko, kontrolatzeko eta ordaintzeko prozeduretan parte hartzen duten pertsona guztiak Interes Gatazkarik Ezaren Adierazpena (IGEA – III eranskina) bete beharko dute alde aurretik.

Nolanahi ere, honako hauek sinatu beharko dute IGEA: dirulaguntza kontratatze/emateko organoaren arduradunak, lizitazioaren dokumentuak/oinarriak eta/edo deialdiak idazten dituzten langileak, eskaerak/eskaintzak/proposamenak ebaluatzen dituzten adituek, eskaerak/eskaintzak/proposamenak ebaluatze/ batzordeetako kideak eta prozedurako gainerako kide anitzeko organoak.

4.- Zorrotz aplikatuko dira urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 53. artikulua, Enplegatu Publikoaren Oinarriko Estatutuaren Legearen printzipio etikoei buruzko testu bategina onartzen duena, eta 19/2013 Legea, abenduaren 9koa, gardentasunari, informazio publiko eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzkoa. Lege horien arabera, enplegatu publikoak beren

lanean uneoro bete behar dituzte sektorean indarrean dauden printzipio etikoak eta gardentasun printzipioak.

5.- Zorrotz aplikatuko da Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23. artikulua, abstenitzeari buruzkoa.

5.2. ZUZENTZEKO NEURRIAK

Detektatutako interes-gatazkei aurre egiteko neurri gisa, honako hauek hartu dira:

- a) Interes-gatazka egoteak sor dezakeen egoeraren berri ematea.

Komunikazio hori zuzenean egin ahal izango zaie hierarkian gorago dagoenari, Iruzurra kontrolatzeko organoari, Antolakuntza Batzordeari (Udaleko Iruzuraren aurkako gaiak lantzeko batzordea) edo bestela, iradokizunen edo salaketen postontzira bidali ahal izango da.

Interes-gatazka dagoela uste bada, edo hari buruz ebatzi arte, inplikaturako pertsonak honako arau hauen arabera jokatu beharko dute:

- Ezin izango dute isilpeko informazioa eskuratu.
- Eztabaidetan eta erabakiak hartzean abstenitu egingo dira.
- Interes-gatazka konpontzen lagunduko dute.
- Beren egoeraren berri eman beharko diete organoko gainerako kideei eta Iruzurra Kontrolatzeko Organoari.

Nolanahi ere, interes-gatazka dagoela egiaztatuz gero, pertsonak bertan behera utzi beharko du gai horrekin lotutako jarduera oro, eta aplikatzekoa den zuzenbidearen arabera dagokion beste edozein neurri gehigarri hartuko du.

- b) Zorrotz aplikatuko da Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23. artikulua, errekusatzeari buruzkoa.

6. IRUZURRA KONTROLATZEKO ORGANOA

6.1. IZENDAPENA

Udaletxean iruzurraren aurkako neurriak behar bezala aplikatzen direla ziurtatzeko, Iruzurra kontrolatzeko organoa izendatuko da, Idazkariak, Kontuhartzaileak eta Kontratazio eta pertsonal teknikariak (AOT) osatuko dutena.

Iruzuraren aurkako organoak irregulartasunaren egiazkotasuna eta zehaztasuna egiaztatuko ditu, eta entzunaldi-izapidea emango die kaltetu eta lekuko guztiei, eta beharrezkotzat jotzen dituen eginbide guztiak egingo ditu.

6.2. EGINKIZUNAK

«Iruzurra kontrolatzeko organoa»ri honako eginkizun hauek esleitzen zaizkie:

1. Iruzur-arriskua aldizka ebaluatzea, gerta daitezkeen iruzurrak prebenitu eta detektatzeko barne-kontrol eraginkorra dagoela ziurtatuz.
2. Iruzuraren aurkako politika eta iruzur-saiakerak prebenitzeko, detektatzeko, zuzentzeko eta jazartzeko aukera emango duten beharrezko neurrien diseinua definitzea.
3. Udaleko gainerako langileak kontzientziatzea eta prestatzea.

4. Iruzzurraren susmorik izanez gero, informazio-espeditentea irekitzea, eta bertan parte hartzen duten unitateei egoki irizitako informazio guztia eskatzea, behar bezala azter dezaten.
5. Hasitako informazio-espeditenteak ebaztea, eta, susmoak funtsik gabekoak badira, espeditente horiek artxibatzeke agintzea, edo organo eskudunari neurri zuzentzaile egokiak hartzea proposatzea, baldin eta iruzurra benetan gertatu dela ondorioztatzen bada.
6. Alkateari hasitako espeditenteetan lortutako ondorioen berri ematea eta, hala badagokio, aplikatutako neurri zuzentzaileenak.
7. Onuradunek bidegabe jasotako zenbatekoak berreskuratzen direla zaintzeko ardura duten erakunde edo organismoei beharrezko informazioa ematea, edo arlo administratibo eta/edo penalean dagozkien zehapenak hastea.
8. Egindako laginketen, antzemandako gorabeheren eta hasitako eta ebatzitako informazio-espeditenteen erregistroa egitea.
9. Urteko memoria bat egitea, «Iruzurra kontrolatzeko organoa»k beren eskumenen esparruan egindako jarduerak jasoko dituen eta Osoko Bilkurari horren berri ematea.
10. Alkateak eman diezaiokeen beste edozein eginkizun.

6.3. INFORMAZIOA ETA LANKIDETZA EMATEKO BETEBEHARRA

«Iruzurra kontrolatzeko organoa»k edozein egoera prebenitzeko eta antzemateko barne-kontrolako sistema proposatuko du, planaren neurrien jarraipen-txostenak egingo ditu eta, hala badagokio, neurri zuzentzaile egokiak proposatuko ditu eta behar duen aholkularitza edo txostenak eskatu ahalko ditu. Iruzzurraren aurkako neurrien ezarpena bermatzeko, departamendu guztiek zazpi (7) lan eguneko epean eskatzen dieten informazio- eta lankidetzazko emateko betebeharra dute.

«Iruzurra kontrolatzeko organoa»k kudeaketa-sistema informatikoetan dagoen informazioa kontsultatu eta aholkularitza tekniko ematea eskatu ahalko ditu.

7. OPARIEN POLITIKA

Udaleko langileek eta kargudunek ez dute inolako interferentziarik edo eraginik izango kontratistengan, azpikontratistengan edo funtsak jasotzen dituztenengan, baldin eta haien inpartzialtasuna, osotasuna eta objektibotasun profesionala alda baditzakete.

Langile publikoek eta udal-kargudunek ezin izango dute onartu, ez zuzenean, ez zeharka, opari edo onura pertsonalik, ordainketarik, komisiorik edo beste edozein onurarik beren jardun profesionalaren eremuan, ez udalaren funtsak jasotzen dituztenekin edo udalarekin edo haien kontura diharduenarekin inolako harremanik izan nahi dutenekin duten harremanetan, baldin eta harreman komertzial, profesional edo administratiboetan, publiko zein pribatuetan, eragin desegokia badute.

Era berean, langileek eta kargudunek ezin dute oparirik, ordainketarik, komisiorik edo beste edozein onura pertsonalik eskatu edo onartu funtsak jasotzen dituztenengandik, ezta Udalarekin edo haien kontura diharduenarengandik ere.

Politika honen ondorioetarako, eta adierazpen-ondorioetarako soilik, opari edo onura pertsonaltzat hartuko dira edozein motatako opariak, ondasunak, zerbitzuak, ikuskizunetarako edo ekitaldietarako sarrerak, bidaiak, lehentasunezko tratua, deskontu bereziak edo udaleko langile eta kargudunei eskaintzen, agintzen edo ematen zaien beste edozein arreta.

Mintegietara eta prestakuntza-jarduera hutsetara joatea, bai eta bazkari edo gosari informatiboak ere, ez dira onura pertsonaltzat hartuko, salbu eta, haien kostua, lekua, testuingurua edo prestazio osagarriak direla-eta, helburu horretarako neurritz kanpokoak badira.

8. OTORDUEN ETA JOAN-ETORRIEN GASTUAK

Mantenutik eta joan-etorrietatik eratorritako gastuen tratamendua Udalean indarrean dagoen gastuen kontrolerako prozeduran xedatutakoaren arabera arautuko da.

Enplegatu publikoek eta udal-kargudunek beren eginkizunak betetzearekin eta Udalaren izenean eta ordezkaritzan jarduerak garatzearekin lotutako gastu oro behar bezala justifikatu beharko dute, kasu bakoitzaren inguruabar zehatzen arabera, eta behar bezala dokumentatu beharko da. Ondorioz, ez dira onartuko behar bezala justifikatuta ez dauden otordu- eta joan-etorri-gastuak.

9. PLANAREN JARRAIPENA ETA ALDIZKAKO KONTROLA

Urnietako Udalak bere gain hartuko du planeko neurrien jarraipena egiteko informazio-sistema egokia ezartzeko konpromisoa, eta bere gain hartuko ditu, halaber, zuzentasunaren aurkako ekintzak, iruzur-ekintzak edo ustelkeria-ekintzak prebenitzeko, detektatzeko eta kontrolatzeko erantzukizunak.

Era berean, barne- eta kanpo-komunikaziorako kanalak jarriko dira, langileek beren kudeaketan hautemandako arriskuen berri eman dezaten, bai eta jarduera desegokien edo arau-hausteen kasuen berri ere.

Horri dagokionez, langileek iruzurra, ustelkeria edo interes-gatazkak daudela susmatzen dutenean, berehala jakinarazi beharko dute salaketa-kanalaren bidez.

9.1. GAINBEGIRATZEA

Aldian behin kontrola egingo da, planaren arauak eta ondorio praktikoak betetzen direla egiaztatzeko.

Jarraipen-prozesuak bermatuko du kontrol-mekanismo egokiak aplikatzen direla eta prozedurak maila guztietan jarraitzen direla.

Plana betetzeari buruzko urteko txostena egingo da urtero, eta Udalbatzaren Osoko Bilkurari aurkeztuko zaio.

9.2. PLANA BERRIKUSTEA ETA EGUNERATZEA

Plana betetzeari buruzko urteko txostenak adieraziko du, bai eta ez-betetzeak edo iruzur edo ustelkeria kasuak egoteak ere, plana eguneratzeko beharra, egindako jarraipenaren arabera, eta beharrezkoa den guztietan berrikusi egin beharko da, aurreko paragrafoan aurreikusitako ebaluazioak kontuan hartuta.

Iruzurra kontrolatzeko organoak, hala badagokio, kontrol-organoa berrikustea eta errealitatera egokitzea proposatuko du, gardentasuna bermatuko duten eta arriskuak minimizatuko dituzten hobekuntzen bidez.

9.3. KOMUNIKAZIOA ETA HEDAPENA

Informazioa kudeatzeko prozesuak garatu eta ezarriko dira, eta komunikazio-plana egingo da, langile guztien (Udaleko funtzionarioak eta politikariak) parte hartzea eta inplikazioa errazteko.

Salaketak egiteko postontzia edo kanala ere jarriko da martxan, langile guztiek, zuzentasun instituzionalari buruzko informazio garrantzitsuaz gain, kudeaketa arriskuei buruzko beste gai batzuen berri eman dezaten eta egokitzen jotzen dituzten hobekuntza proposamenak egin ditzaten. Aurkeztutako proposamenak iruzurra kontrolatzeko organoak aztertuko ditu.

Umietako
udala

I. ERANSKINA

Interes-gatazkari eta iruzurraren zein ustelkeriaren prebentzioari buruzko testa planaren aurretik

Galdera	Betetze-maila			
	4	3	2	1
1. Badago «iruzurraren aurkako neurriei buruzko planik», dagozkion funtsak ezarri beharreko araei jarraiki erabili direla iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazken prebentzioari, detekzioari eta zuzenketari dagokienez? Eta horrela, bere jardura-eremuan, erakunde betearazleak edo erakunde erabakitzaileak horrela egin duela bermatu eta adieraz dezake?				1
2. Gauzatu beharreko maila guztietan «iruzurraren aurkako neurriei buruzko planik» ote dagoen egiaztatu duzue?				1
Prebentzioa				
3. Badaukazue iruzurraren aurka borrokatzeko maila goreneko konpromisoa hartzen duen adierazpenik?				1
4. Eginda duzue arrisku espezifikoak, horien eragina eta gertatzeko probabilitatea identifikatzen dituen autoebaluaziorik eta aldian-aldian berrikusi duzue?				1
5. Kode etikoa onartu eta zabaldu duzue eta oparien politikari buruzko informazioa eman duzue?				1
6. Etika Publikoa sustatzen duen eta iruzurra detektatzea errazten duen prestakuntzarik eman duzue?			2	
7. Interes-gatazkek ebazteko prozedurarik prestatu duzue?				1
8. Bertan esku hartutako guztiek interes-gatazkarik ez izateari buruzko adierazpenik bete duzue?				1
Detekzioa				
9. Iruzur-adierazlerik edo alerta-seinalerik (bandera gorririk) zehaztu duzue eta horiek detektatzeko moduan dauden langileei jakinarazi dizkiezue?				1
10. Datuak aztertzeke edo arriskuak puntuatzeko tresnarik erabiltzen duzue?				1
11. Badago biderik hala nahi duten guztiek salaketak aurkezteko?	4			
12. Badago salaketak aztertzeke edo zuzenketak proposatzeko ardura duen Unitaterik?				1
Zuzenketa				
13. Iruzurraren eragina ebaluatu eta sistemikotzat edo unean unekotzat jo duzue?				1
14. Iruzurrak eragindako proiektuak edo horien zatiak kendu dituzue?				1
Jazarpena				
15. Erakunde betearazleari, erakunde erabakitzaileari edo agintaritza arduradunari, dagokionaren arabera, gertatutakoak eta hartutako neurriak jakinarazi dizkiezue?				1
16. Hala dagokionean, herrialde bakoitzaren edo Europako Batasunaren Herri Agintarien edo fiskaltza eta auzitegi eskudunen aurrean zigortzeko moduko egitateak salatu dituzue?				1
Puntu guztizko partziala.	4		2	14

Umiestako
udala

Puntuak guztiak.	20
Gehieneko puntuak.	64
Puntu erlatiboak (puntu guztiak/gehieneko puntuak).	%31

II. ERANSKINA

Urnietako Udaleko zinegotzi eta/edo alkate karguan edo funtzio publikoan hasten den pertsona orok sinatu beharreko zinpeko adierazpenaren eredia.

Nik, (izen-deiturak), NAN, zinegotzi/alkate hautatua izan naizenez, edo lanpostuan gisa hasi naizenez (praktiketako funtzionarioa, karrerakoa, bitartekoa, lan-kontratuko langilea.....), **ADIERAZTEN DUT:**

Lehenengoa.- Urnietako Udalbatzak onartutako Iruzurra Aurkako Planaren kopia bat jaso dudala, eta honako hau jakinarazi didatela:

1. Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren uztailaren 18ko 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamenduaren (EBren Finantza Erregelamendua) 61.3 artikulua «Interes-gatazka» honela dio: *«interes-gatazka egongo da eginkizunen gauzatze inpartziala eta objektiboa arriskuan jartzen denean familiari, harreman afektiboari, kideatasun politiko edo nazionalari, interes ekonomikoari edo interes pertsonalari zuzenean zein zeharka lotutako arrazoiaren ondorioz».*
2. Sektore Publikoko Kontratuei buruzko azaroaren 8ko 9/2017 Legearen 64. artikulua helburua da lehiaren distorsio oro saihestea eta prozedura gardena dela eta hautagai eta lizitatzailerak guztientzat tratua berdina dela bermatzea.
3. Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23. artikulua, «Abstenitzea» izenekoak, xedatzen du prozeduran esku hartzetik abstenitu egingo direla «Administrazioetako agintariak eta langileak, hurrengo atalean aipaturiko egoeretakoren batean daudenean». Abstenitzeko arrazoi dira:
 - a) Interes pertsonala izatea aztertuko den gaian edo besteren batean, baldin eta azken horren ebazpenak lehenari eragin badiezaioke; sozietate edo entitate interesdunen bateko administratzaile izatea, edo interesdunen batekin ebatzi gabeko auziren bat izatea.
 - b) Ezkontza-lotura edo antzeko egitatezko egoera izatea, eta ahaidetasuna izatea, laugarren gradurainoko odolkidetasunezkoa edo bigarren gradurainoko ezkontza ahaidetasunezkoa, interesdunetako edozeinekin, entitate edo sozietate interesdunen bateko administratzaileekin, bai eta prozeduran esku hartzen duten aholkulari, legezko ordezkari edo mandatariekin ere, edo haien bulego berekoa izatea edo haiekin elkartuta egotea aholkularitza, ordezkaritza edo mandataritzarako.
 - c) Aurreko letran aipaturiko pertsonetakoren batekin adiskidetasun mina edo ikusezin nabarmena izatea.
 - d) Dagokion prozeduran aditu edo lekuko gisa parte hartu izana.
 - e) Gaian zuzeneko interesa duen pertsona fisiko edo juridikoren batekin zerbitzu-harremana izatea edo pertsona horri, azken bi urteetan, zerbitzu profesionalak eskaini izana, edozein motatakoak eta edozein baldintza eta tokitan».

Urrietako
udala

Bigarrena.- Iruzzurren Aurkako Plana onartzeko eta betetzeko konpromisoa hartzen dudala, bai eta plan horri eragin diezaiokeen edozein gorabehera kontrol organoei jakinaraztekoa ere.

Hirugarrena.- Konpromisoa hartzen dudala gerta litekeen edozein interes-gatazka edo abstentzio kausa organo eskudunei jakinarazteko.

Laugarrena.- Badakidala interes-gatazkarik ezaren adierazpena faltsua dela frogatzen bada, aplikatu beharreko araudiak ezartzen dituen diziplina-ondorioak eta ondorio administratiboak eta judizialak ekarriko dituela.

Urnietan,(e)an

Izen osoa:

NAN

Sinadura

III. ERANSKINA

Interes Gatazkarik Ezaren Adierazpenaren eredu (IGEA)

Espediente mota: (kontratua/dirulaguntza)	
Espediente-zenbakia:	
Kontzeptua:	

Goian aipatutako prozeduran inpartzialtasuna bermatzeko, behean sinatzen dutenek, espedientea prestatzeko, izapidetzeko eta esleitzeko prozesuan parte hartzen duten aldetik, honako hau adierazten dute:

Lehenengoa. Honako informazio hau eman zaiela:

1. Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren uztailaren 18ko 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamenduaren (EBren Finantza Erregelamendua) 61.3 artikulua, «Interes-gatazka» izenekoak, honela dio: «*interes-gatazka egongo da eginkizunen gauzatze inpartziala eta objektiboa arriskuan jartzen denean familiari, harreman afektiboari, kidesun politiko edo nazionalari, interes ekonomikoari edo interes pertsonalari zuzenean zein zeharka lotutako arrazoien ondorioz*».

2. Sektore Publikoko Kontratuei buruzko azaroaren 8ko 9/2017 Legearen 64. artikulua «Ustelkeriaren aurkako borroka eta interes-gatazken prebentzioa» helburua da lehiaren distortsio oro saihestea eta prozedura gardena dela eta hautagai eta lizitatzailerak guztientzat tratua berdina dela bermatzea.

3. Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23. Artikulua, «Abstenitzea» izenekoak, xedatzen du prozeduran esku hartetik abstenituko direla «Administrazioetako agintariak eta langileak, hurrengo atalean aipaturiko egoeretakoren batean daudenean». Abstenitzeko arrazoi dira:

a) Interes pertsonala izatea aztertuko den gaietan edo besteren batean, baldin eta azken horren ebazpenak lehenari eragin badiezaioke; sozietate edo entitate interesdunen bateko administratzaile izatea, edo interesdunen batekin ebatzi gabeko auziren bat izatea.

b) Ezkontza lotura edo antzeko egitatezko egoera izatea, eta ahaidetasuna izatea, laugarren gradurainoko odolkidetasunezkoa edo bigarren gradurainoko ezkontza ahaidetasunezkoa, interesdunetako edozeinekin, entitate edo sozietate interesdunen bateko administratzaileekin, bai eta prozeduran esku hartzen duten aholkulari, legezko ordezkari edo mandatariekin ere, edo haien bulego berekoa izatea edo haiekin elkartuta egotea aholkularitza, ordezkaritza edo mandataritzarako.

c) Aurreko letran aipaturiko pertsonetakoren batekin adiskidetasun mina edo ikusezin nabarmena izatea.

d) Dagokion prozeduran aditu edo lekuko gisa parte hartu izana.

e) Gaietan zuzeneko interesa duen pertsona fisiko edo juridikoren batekin zerbitzu-harremana izatea edo pertsona horri, azken bi urteetan, zerbitzu profesionalak eskaini izana, edozein motatakoak eta edozein baldintza eta tokitan».

Urrietako
udala

Bigarrena. Ez daudela Europar Batasunaren Finantza Erregelamenduaren 61.3 artikuluan adierazitako interes-gatazkatzat jo daitekeen ezein egoeratan, eta ez dutela Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23.2 artikuluko abstentzio-arrazoirik, prozedura honi eragin diezaiokeenik.

Hirugarrena. Konpromisoa hartzen dudala espedientea onartzeko eskumena duen organoari edo Iruzuraren aurkako Batzordeari jakinarazteko, luzamendurik gabe, egoera hori eragin duen edo eragin dezakeen interes-gatazka edo abstentzio-kausa.

Laugarrena. Badakidala interes-gatazkarik ezaren adierazpena faltsua dela frogatzen bada, aplikatu beharreko araudiak ezartzen dituen diziplina-ondorioak eta ondorio administratiboak eta judizialak ekarriko dituela.

Urnietan,(e)an

Izen osoa:

NAN

Sinadura